

Piet. 4° 22.

D. THOMÆ ITTIGII
REFUTATIO
DISPUTATIONIS
DE
STATU INDU-
RATORUM,

In
Prælectionibus publicis

Ad
B. D. VAL. ALBERTI
INTERESSE RELIGIONUM,

eiusque Thesin IIdam,

Studioſæ juventuti communicata,

& nunc

a quodam Ipsius Auditore prelo
comissa.

Anno Christi 1701.

WITTEBERGÆ,
Typis CHRISTIANI SCHROEDTERI, Acad. Typ.

Dictata Summè Rever. D. Ittigii ad D. Alberti
libellum, qui inscribitur: Interesse
Religionum.

Digressio ad Thesin II.

Thesis I.

Um Scriptura unica controversiarum fidei norma sit, ad hanc veritatis regulam etiam exigenda erit. quæstio: *An Deus induratis in hac vita omnem sue gratiæ aditum precludat?* qua de re inter Pontificios quosdam Theologos hoc tempore acriter disceptari cœpit. Scripsit enim paulo ante obitum suum *Cœlestinus Sfondrada* tractatum, qui inscribitur: *Nodus prædestinationis dissolutus*, cuius parte primâ p. 172. edit. Col. in 8vo asserit, quod Deus, etsi ab homine desertus, nunquam tamen hominem etiam obstinatissimum ita deserat, ut non ei gratiam tribuat, quâ pœnitere possit. Similia passim in hoc Tractatu profert, & illud quidem haud inficiatur, Deum, qui omnibus creaturarum ac præsertim hominum actionibus certum numerum tempusque præscripsit, decrevisse, quod tanto, & non majori tempore peccatoris pœnitentiam expectare, eoque elapsō homini vitam & simul cum vitâ omnem pœnitentiæ ac veniæ spem auferre velit. Negat tamen, talem peccatorum mensuram a Deo statui, quâ ulli peccatori adhuc viventi & ratione utenti, vel ob peccatorum magnitudinem, vel ob eorum multitudinem & diuturnitatem, omne pœnitentiæ auxilium, & sufficientem gratiam subtrahat pag. 310. &

A 2

seqv.

seqv. idque longa exemplorum serie a Caino usque ad Julianum Apostamat confirmat p.333. & seqv. Verum huic Sfondradæ sententiæ alii se Pontificii opposuerunt, ut *Autor Notarum* in XL. Propositiones ex Sfondradæ Nodo excerptas, propositione XXXsimâ & XXXImâ annotat, item *Autor Responsonis* ad Nodum Sfondradæ dissolutum, thesi LXXIV. & alii. Neque tamen detuerunt, qui Sfondradæ sententiam vindicarent, ut *Autor Dispunctionis Notarum* Nodo Sfondradæ dissoluto inustarum, in dispunctione Notæ 31. & 32. ubi & plures alios Pontificios pro Sfondradæ sententiâ allegat, & inter hos *Gabrielem Pennottum*, qui in *Propugnaculo humanae libertatis*, lib.VII. cap.XIX. ait: Nullus est, quantumcumque nequissimus & perditissimus peccator, quem Deus, quamdiu in cursu hujus vitæ constituitur, auxiliis ad resurgendum opportunis, & ad salutem assequendam necessariis destituat. Eadem controversia etiam à Lutherenis quibusdam Theologis ventilatur, postquam Patroni libelli de *Peregrinatio salutis humanae Termino*. per emtorum illum terminum, inflexo quæstionis statu, ad obdurateos restrinxerunt.

Thesis II.

Esse autem haud leve hujus controverfiæ momentum, docet ex nostratis Calovius *Consideratione Arminian.* cap.XX. thesi III. Docet enim ibi rectè quidem Arminianos improbare Socinianam doctrinam, quâ docetur, Deum sæpen numero in hac vitâ gratiæ ostium sic occludere, ut nulla veniæ, aut misericordiæ divinæ recuperandæ spes sit ; Sed male negare eosdem, quod sententia hæc adeo falsa & noxia sit, ut tolerari non possit, & pejus in eo peccare, quod eos, qui eam sententiam fovent, si rationibus ab eâ abduci nequeant, judicio suo frui finant. Rationem, cur hæc Sociniani erroris

erroris tolerantia in Arminianis probari non debeat, hanc subjicit, quod certissima haec sit ad desperationem via, si credas, aut perswasus sis, Deum gratiae ostium nonnullis hominibus ita penitus occludere, ideoque non possit non ista sententia noxia & damnabilis haberri. Et quomodo, *inquit*, tolerabitur illa doctrina, quâ gratia Dei labefactatur, & immisericordiae calumnia benignissimo Deo nostro struitur, ut de Novatianis erroris hujus Autoribus quondam professus est *Ensebius* lib. VII. *Historie Eccles.* cap. 8. Quodnam asylum supererit miseris peccatoribus, ad quod se recipiant, si quidem semper metuendum sit ipsis, ne sint ex eorum numero, quibus gratiae ostium penitus sit occlusum. Haetenus *Calovius*. Inter Pontificios sententiam de gratiâ, induratis adhuc viventibus penitus negatâ, non solum erroneam, sed & impiam pronunciat *Dominicus Soto*, adductus ab Autore Dispunctionis Notarum pag. 305. Cùm ista sententia homines viventes diabolis æquiparet, eosque in scopulum desperationis adigat; Quin etiam errorem hunc blasphemum esse dicit, & impium in Christi meritum, quasi non esset Redemptor universalis. Notamus hoc contra *Beschafferum* Jesuitam, cuius modestia nimis liberaliter a nonnemine laudatur, nec non contra Autorem, qui vult videri *Pastor Silesius* in epistolâ ad Filium, in quâ utriusque sententiæ Autores haud difficulter inter se conciliari posse statuit.

Thesis III.

Sacram Scripturam si consulamus, ea testatur, nulli homini, dum vivit, omnem divinæ gratiæ aditum præcludi; probant hoc I. illa Scripturæ dicta, quæ universalem Dei erga homines benevolentiam, & desiderium omnium salutem & conversionem appetens testan-

testantur, quale dictum legitur Ezech. XVIII. v. 23. & 32. item cap. XXXIII. v. II. contra quod in *Disputatione de Statu Induratorum*, thesi XXXIII. excipitur, quod absurdum sit, ex illo loco velle obduratis gratiam usque ad finem vitæ promittere, & hæc ratio adducitur, quod illi obdurati nec velint, nec possint pœnitentiam agere. Verum hoc non est rationem adducere, sed principium petere, cùm hoc sit in quæstione, an dentur tales penitus indurati, qui non possint converti, & contrarium ex hoc ipso dicto probari possit. Unde rectè *D. Sebastian Schmidius* in Disput. de *Pœnitentia Impii* thesi XVIII. ex hoc Ezechieli Oraculo colligit, voluntatem Dei misericordissimam in objectum miserabile, & convertibile ferri; hoc autem objectum convertibile, dicit, esse omnem hominem nullo excluso, cum omnis homo sit convertibilis, diabolus autem tanquam objectum inconvertibile excludatur. Idem thesi XXII. & XXIII. ex eodem Prophetico dicto colligit, subiectum pœnitentiæ esse impium, & quidem omnem. Statuit ergo hic Theologus, nullum hominem viventem, sed diabolum esse inconvertibilem, idque ex hoc loco Ezechieliis infert. Ex eodem loco *Danbarerus Lactis Catechetici* Parte VI. Concione XXIV. colligit: Deum nolle mortem peccatoris in Spiritum Sanctum. Atqui, si ne quidem peccatores in Spiritum S. h̄ic excludi debent, nullus tamen induratus erit, cuius mortem Deus velit. Quid quod ipse *Autor Disputat. de Statu Induratorum* agnoscit, quod Deus Exech. XVIII. v. 32. & XXXIII. v. II. de voluntate suâ gratiosâ erga omnes antecedente loquatur; si autem conferantur aduersariorum de voluntate antecedente hypotheses, haud difficulter demonstrari poterit, non dari in hâc vitâ homines, quibus aditus ad conyersionem sit
a Deo

a Deo plane præclusus. Sic enim argumentamur. Quoscunque Deus voluntate sua antecedente salvos esse cupit, illi sunt convertibles, Atqui etiam induratissimos, quin & peccatores in Spiritum S. Deus ex voluntate suâ antecedente salvos esse cupit: E: etiam induratissimi, quin & peccatores in Spiritum S. sunt convertibles. Major est *Autoris* der ersten Beylage pag. 36. Minor est *Autoris Epistola ad Rostenscherum* pag. 19. & 40. His autem præmissis positis Autor etiam conclusionem tenetur admittere, quæ ipsius sententiam de statu induratorum funditus evertit. Si admittere conclusionem recusat, necesse est, ut præmissarum alterutram retractet. Et miror sane, quod minorem propositionem non jam pridem revocaverit. Etsi enim ea vera sit, palmariae tamen ejus sententiæ penitus refragatur, siquidem *etiam* sunt, quod Deus induratissimos quosque voluntate antecedente salvos velit, & tamen iisdem omnem pœnitentiæ & gratiæ aditum jam præcluserit. Hæc, inquam, simul confitentes non possunt, nisi forte quis dicat, Deum voluntate antecedente induratissimos quosque salvos esse velle, quatenus antea hujusmodi homines salvos esse voluit, antequam in statum ejusmodi inciderent; Verum neminem puto eò usque absurditatis processum. Si enim licet dicere, quod Deus induratissimos quosque voluntate antecedente salvos velit, quatenus anteà, cùm nondum indurati essent, eos salvos voluit, licebit etiam dicere, quod Deus diabolos & damnatos salvos esse velit, quatenus diabolos, antequam laberentur, & damnatos, antequam in gehennam detruderentur, salvos voluit, quæ interpretatio quam absona sit, prolixâ demonstratione haud eget. Præterea, si tali modo antecedens voluntas explicetur, dulcedo

cedo promissionum Evangelicarum prorsus evanescit.
Ponamus, Deum dixisse: Vivo ego, nolui mortem
peccatoris, antequam induratus esset, quid solatii inde
haurire potuissent desperabundi Isrælitæ, quorum
corda indurata hactenus fuerant. Rectius ergo *Dan-*
bauerus in *Hodomoriâ Calvinianâ* phantasmate VI.p.1376.
docet: affectum misericordiæ divinæ in hoc Propheti-
co oraculo expressum esse catholicum non solum sub-
jecto, cum Evangelia sint latissimæ interpretationis,
nec hic excipi impius convertibilis ullus debeat, quem
Deus non excipit (is autem nullum hominem viven-
tem excipit;) sed etiam tempore usque ad ultimum
vitæ halitum, usque ad ultimum hominis esse, & pri-
mum non esse, post quod primum non esse vivere de-
sinit. Certè Deus apud Prophetam deficientes ani-
mo Israelitas per argumentum ab universali suâ erga
lapsos misericordiâ depromtum erecturus sine exce-
ptione ullius hominis viventis, & ullius temporis
mortem antecedentis se nolle mortem peccatoris, sed
ejus conversionem ac vitam expetere juramento in-
terposito testatur. Unde & *Varenius* in *Theologico Bre-
viario* pag. 189. ad quæstionem: An Deus in ipso da-
mnationis instanti optet vel desideret hominis impii
mortem vel damnationem? negativè respondet, cum
Deus cap. XXXIII. v. ii. Ezech. non solum clarissime
pronunciet, sed etiam per vitam suam juret, se nolle
mortem impii, & quidem non modo impii pœnitenti-
am aſturi, sed etiam impii in ipso improbitatis aetu
finaliter morientis. Quamobrem haud absurdum est
ex Oraculo hoc Prophetico concludere, quod indura-
tis usque ad mortem gratiæ fores pateant; absurdum
potius est, contra perspicuam Oraculi hujus veritatem
illis omnem pœnitentiæ & gratiæ spem præcludere,
quorum

quorum vitam & conversionem benevolia Dei voluntas expedit, & seriò intendit. Non obstat nostræ sententiæ, quod *Autor Disput. de Statu Induratorum* objicit: Deum non absolute nolle mortem peccatoris, ideoque multos in impœnitentiâ decedere. Nam ex eo inferri nequit, quod illis, qui in impœnitentiâ decedunt, omnis Dei gratia, dum adhuc viverent, denegata fuerit. Nec obstat, quod ex quadam *D. Kortholti* disputatione nondum mihi visa objicitur, sermonem esse Prophetæ non de morte corporali, sed spirituali & æternâ, a quâ justus fit exemptus, & cui impœnitens necessariò, & inevitabiliter sit subiectus, quod de morte naturali dici nequeat, cum multi impœnitentes naturali morte moriantur. Non enim video, quid inde contra sententiam nostram exsculpi possit. Scio, quod nostrates Theologi contra quosdam Calvinianos, & Socinianos probent, Ezechielem imprimis de morte æternâ loqui, qui tamen interim temporalem mortem haud planè exclusam volunt, quippe per quam impii in impietate sua morientes æternæ morti traduntur, sive naturali, sive violentâ morte pereant. Sed hæc sententiæ nostræ nihil obsunt, & ne hoc quidem, quod justus à morte spirituali & æternâ exemptus, & impœnitens eidem inevitabiliter subiectus dicitur; Intelligenda enim hæc sunt sub conditione, si justus in justitiâ suâ maneat, & impœnitens in suâ impietate perseveret. Nam alias & justus in mortem æternam incurrere, & impœnitens à morte spirituali, & æternâ liberari potest, cùm ipse Propheta versu 12. impio, quocunque die conversus fuerit, impietatem suam haud nocitaram esse doceat. Cæterum etiam Sociniani nonnullis hominibus in hâc vitâ regressum ad pœnitentiam & vitam denegant, ideoque hæc Ezechieli oracula variis exceptionibus pervertere

B

conan.

conantur, quibus prolixè respondet *Theodorus Thummius* in *Impietate Photiniana* à pag. 423. usque ad 445. Venia igitur peccatorum fideliter præsumatur apud illum, qui non vult mortem peccatoris. Si quis aliter de justissimâ Dei voluntate sentit, non Christianus, sed Novatianus est, ut loquitur *Gennadius Massiliensis* cap. LXXX. de *Dogmatibus Ecclesiasticis*, ubi pœnitentiâ peccata aboleri indubitanter credit, etiamsi in ultimo vitæ spiritu admissorum pœniteat. vid. *D. Koenig.* in *disput. de catholica Dei voluntate salvandi omnes, & singulos*, in quâ de ipso hoc dicto agit.

Thesis IV.

Hanc benevolam Dei, omnium hominum salutem cupientis, voluntatem alia etiam Scripturæ dicta probant, qualia sunt, ut alia jam taceamus, duo illa notissima, unum Pauli 1. Tim. II. 4. alterum Petri 2. Petri III. 9. in quibus dictis promissiones Evangelicas non limitate universales, sed simpliciter universales contineri. *B. Hæpfnerus* Loco XXIX. thesi X. animadvertisit. Quod etsi *Autor Disputationis de Termino Gratiae Revocacionis* thesi 44. approbet, ideoque thesi primâ des deutlichen Vortrags hæc dicta adducat, quasi universalem Dei gratiam, omnes homines salvos cupientis, omnibusque necessaria ad salutem auxilia subministrantis, probatus inde; parum tamen sui memor in *Epistola ad Rosenthalerum* pag. 23. asserit, quod hæc dicta ad omnes peccatores, etiam relapsos, sed pœnitentes pertinere, nemo sanæ mentis negare ausit. Ego verò neminem sanæ mentis id affirmare posse puto ob rationes, quas alibi adduxi in der Bertheidigung / pag. 34. *Piscatori Paulinum* dictum limitanti, & hanc rationem adducent, quod Deus nolit reprobos servari, respondet *Gerhardus* in *disput. de Prædestinatione* thesi 24. inversam esse hanc

hanc procedendi viam, cùm priùs præconcepta opinio de absoluto reprobationis decreto probari, quàm universalitas dicti Apostolici limitari debuisset. *Eidem Piscatori* dictum Petrinum ad electos restringenti respondet *Gerbardus* thesi 26. generale Apostoli enuntiatum non esse ex præconceptis opinionibus limitandum, cùm Deus etiam reprobos converti velit Rom. II. v. 4. 5. Pari ergò ratione ob præconceptam de termino peremptorio opinionem dicta hæc ad pœnitentes restrin-genda non sunt, cùm Deus, qui omnium hominum salutem cupit, obduratos etiam, quantum in ipso est, converti velit. Unde *Brochmandus* in loco de peccato cap. VIII. quæst. II. pag. 192. edit. in fol. ex his ipsis Pauli & Petri dictis probat, putidissimam esse assertionem eorum, qui dicunt, ita Deum excœcare Judæos, & Turcas, ac Gentiles, ut, licet velint, non tamen possint Christum cognoscere.

Thesis. V.

Deinde sententiam nostram probant dicta, quæ omnia peccata sanguine Christi expiari posse afferunt, e quibus unicum nunc adduxisse sufficiat ex I. Johan. I. 7. quod dictum *D. Job. Olearius* in *disputatione*, hîc ante aliquot annos Lipsiæ habitâ, explicans thesi 19. observat: Sanguinem Christi non solum à peccatis, quibus nondum induratio accessit, homines emundare; sed etiam à peccatis cum induratione conjunctis. Ac ne quis excipiat, quod fortè tantum de induratione, quam aliqui inchoatam vocant, & partialem, locutus fuerit, in eadem thesi docet, quod sanguis Christi non solum à peccato in Filium hominis, sed etiam à peccato in Spiritum S. emundet. Hoc enim peccatum irremissibile esse dicit, non ob defectum sanguinis emundatorii; sed ob malitiosum affectum peccatorum hujusmodi, qui san-

guinem Christi profanum ducunt; in culpa est, inquit, pes Christum finaliter conculcans, cuius vice manus fideliter applicans requirebatur. Concedit ergo, non deesse peccatoribus in Spiritum S. manum Dei offerentem, sed ex parte talium hominum deesse manum fideliter applicantem, cuius vice pedem adhibent, quo Christi sanguinem conculcant. Unde ex Olearii sententiâ dici non potest, quod peccatores in Spiritum S. ob terminum peremptorium ante fata fixum, & jam elapsum converti non possint. Certè etiam *Danbauerus* in *Hodosophiâ* p. 1422. observat, impossibilitatem pœnitentiæ in hujusmodi peccatoribus, de quâ Paulus ad Hebr. VI.4.& seqv. agit, non esse impossibilitatem decreti peremptorii, seu impossibilitatem omnimodam, quâ Deus decreverit, ejusmodi apostatis nunquam dare salutarem pœnitentiam, ipsos judicio suo justo excœcatos & indu ratos relinquens; sed impossibilitatem vitii humani. Ex quo patet, *Danbauerum* longè aliter sensisse, quam nunc nonnulli sentiunt, statuentes peccatorem in Spiritum S. ob terminum gratiæ elapsum converti non posse, cum contra *Danbauerus* hanc impossibilitatem pœnitentiæ non ex decreto peremptorio, sed ex vito humano deducat. Idem statuit *B. Hunnius*, & *Hutterus*, item *Lobecbius* in *August. Conf. Job. Schmid.* in disput. de peccatis actualibus. *Danbauerus* in eadem *Hodosophiâ* p. 688. dicit: Christi victimam esse catholicam effectu, quia omnem fœtorem peccati in hac vita perpetrati absumit, ne finali quidem impenitentia exclusa terminatrice hujus seculi, non inchoatrice miserrimi ævi, quantum illa in hac vitâ adhuc existit januâ nondum clausâ. Ex quibus verbis patet, quod *Danbauerus* statuerit, januam gratiæ non prius claudi, quam finitâ hâc vitâ miserrimum impiorum ævum inchoatur. Ideoque etiam homi-

hominem in fine vitæ pœnitentem ad gratiam pervenire posse, cùm Christus etiam pro finali impœnitentiâ satisfecerit, non quatenus illa est inchoatrix miserrimi ævi, sed quatenus est hujus vitæ temporalis terminatrix. Ultimum enim ^{vñ} incredulitatis *Danbauerus* p. 1947. in duo momenta distinguit, quorum unum ad hoc, alterum ad futurum seculum pertinet, & non quidem pro hoc, sed pro illo tamen utique satisfactum statuit. conf. quæ *Meisnerus* in quæstionibus vexatis quæst. 3. differit, ubi probat, Christum etiam pro finali impœnitentiâ satisfecisse. Neque hanc satisfactionem frustaneam dici debere, cùm homo impœnitens, ac jamjam moriturus pœnitere, credere ac salvari possit, quod exemplo latronis in ultimo agone conversi ostendit. Ac ne quis aliam obduratorum rationem esse objiciat, sententiam suam etiam ad Judam proditorem applicat, qui etsi conversus non fuerit, tamen adhuc in ultimo vitæ suæ termino converti potuisset, (quod ipsum *B. Schmid de Saule*, *B. Lassinius* de Antediluvianis, *B. Calovius* de Pharaone asserit.) Quærerit enim, num Christus pro suspendio Judæ satisfecerit, & respondet suspendium Judæ duplíciter considerari posse, (1) respectu præparationis, & actuum antecedentium, ut quando Judas consilium iniit de suspendio suo, cum funem arripuit, alligavit, collum immisit. (2) respectu ultimi ^{et} ^{vñ}, & momenti, quo simul desperavit, fauces sibi interclusit, & finiit vitam. Quoad posterius agnoscit nullum gratiæ locum habuisse Judam amplius, quia illud suspendii momentum, quo vita ipsi erepta est, simul fuit initium damnationis, sicut omne ^{vñ} semper est finis præteriti, & initium futuri temporis, ita quidem, ut Judas statim in inferno esse cœperit, simul ac spiritum emisit. Priorē autem respectum quod attinet, dicit ad eum Christi meritum

omnino sese extendere, qui omnino pro suspendio Iudæ cogitato, & patrato satisfecerit, ita quidem, ut ultimo ultimæ horæ quadrante, cum adhuc in vivis esset, omnino pœnitere, & salutem adipisci potuisset.

Thesis VI.

Ulterius sententiam nostram probant dicta ad universalem vocationem pertinentia, quale est illud, quod & Actor. XVII. v. 30, & 31. legitur, quem locum de omnibus & singulis hominibus agere Theologi nostri unanimiter docent, ac in his, qui ex instituto hoc dictum explicant D. Job. Schmidius in *Disput. de Pœnitentiâ* ad hunc locum Argentorati habitâ: D. Job. Cyprianus in *Disput. Inaugurali* ad hunc locum *de Vocatione hominum universalis* Lipsiæ anno 1678. habitâ. D. Seb. Schmidius Collegii Biblici N. R. Loc: XIV. dicto II. Si autem Deus omnibus ubique locorum hominibus juxta hoc dictum pœnitentiam agere præcepit, omnibusque fidem proposuit, etiam utique induratos ad pœnitentiam excitavit, & consequenter dici non potest, quod in tali statu indurati fuerint, ut per Apostolos, aliosque Evangelii præcones nullo modo converti potuerint. Quibus enim Deus pœnitentiam agere præcepit, illis conversionis gratia nondum præclusa est: At qui induratis æquè ac non induratis, Deus pœnitentiam agere præcepit; Ergo induratis conversionis gratia præclusa nondum fuit. Major clara est. Si enim Deus hominem aliquem, cui gratiæ fores jam præclusit, ad pœnitentiam invitaret, mendax foret, & hypocrita. Minor ex loco allegato Actorum patet. Cum enim Deus omnibus ubique locorum hominibus pœnitentiam agere præcepit, etiam induratos ad pœnitentiam vocavit, nisi induratos vel homines fuisse, vel alicubi locorum in terra fuisse negemus. Neque dubium

um est, quin multi ex induratis per Apostolorum prædicationem conversi fuerint. Cæteris autem, qui indurati manserunt, gratiam saltem conversionis oblatam fuisse *Dn. Cyprianus* in disputatione allegata cum aliis rationibus, tūm etiam argumento à feriâ Dei omnium hominum salutem intendentis voluntate de promto probat, ita argumentatus: Deus serio vult omnium hominum salutem, ergo etiam vult omnibus media salutis conferre, gratiam sc. quâ convertantur, Sect. 2. thesi 66. ubi docet, Deum illos etiam ad pœnitentiam vocare, qui benignitate ejus insuper habitâ iram sibi aggravant, quæ induratorum est descriptio. Rom. II. 4. & 5.

Thesis VII.

Novam classem dictorum scripturæ pro nostra sententiâ constituunt illa, quæ etiam obduratissimis gratiam oblatam asserunt, e quibus allegasse nunc sufficiat Esa. LXV. 2. Agi enim hoc in dicto de obduratis Judæis irrefragabilis Interpres docet, nempe Paulus Rom. X. 22. Et hunc Prophetici hujus oraculi usum ostendit etiam *B. Dn. D. Carpzovius* disput. 2. Apologet. contra Arnoldum loco II. ubi cum de Pharaonis induratione egisset, thesin undecimam his verbis concludit: Nunquam Deus ita subtrahit alicui gratiam suam in hac vitâ, ut non interim tota die expandat manus suas ad populum rebellem, qui ambulat in via non bona post cogitationes suas Esa. LXV. 2. Rom. X. 22. Quàm jejunè dictum hoc Propheticum interpretetur. *Autor* disput. de Statu Induratorum, ex ejus thesi 29. videri poterit, ubi hoc dictum de quibusdam apostatis idololatris, & aliis malignitate morum infectis explicat; addens; etiam in hac turbâ fuisse quosdam contumaces, & penitus induratos, idque probat ex v. 12. & 13. quæ mea, imò non mea, sed Apostoli Pauli

die

de hoc dicto sit sententia, alibi in der Vertheidigung p.
13. seqv. indicavi. Quâ verò ratione motus *Autor disput.*
v.12.& 13. de penitus induratis, v. 2. de nondum penitus
induratis agi statuat, neminem tām perspicacem fore
puto, qui indagare possit. Interim Apostolo Paulo cre-
do, qui v. 2. de Judæis obstinatissimè induratis agere
loco supra allegato docet, indeque colligo, Dei manum
etiam ad induratissimos expandi, neque dubito, quin
Deus etiam ad illos de quibus v. 12.& 13. agitur, manus
suas expanderit, cùm & illi ad populum istum rebellem
pertineant, ad quem Deus manus suas expandit. Eadem
est ratio dictorum, quæ *Autor disputationis* eodem loco
ex Jeremiâ & Ezechiele adducit. Dicit enim in Jere-
mia cap. III. 12. compellari Israëlitas non penitus indu-
ratos, et si in ea turbâ contumaces quoque, & penitus
indurati fuerint, quod probat ex versu 12. cuius asser-
tionis & probationis nulla planè dari potest ratio. Cur
enim, quæso, illa domus Israël, de quâ versu 20. agitur,
penitus indurata dicitur? num forte ideo, quod cum
muliere perfidâ comparetur? Atqui Deus statim sub
initium cap. III. etiam Israëli adulteræ, si redeat, gratiam
promittit, & illa quoque domus Israël, quæ v.12. com-
pellatur, adultera fuit, ut ex v. 13. patet. Cui tamen
Autor disputationis hanc gratiam facit, ut eam non peni-
tus induratam fuisse dicat. Rectius ergò *D. Seb. Schmi-*
dius observat v.20. objectionem aliquam tacite formari,
cur Deus Israëlem adulteram recipere velit, ad quam
Deus in hoc versu respondere incipit: Utique perfidæ
mulieris instar egisse Israëlem, sed tamen de istâ perfi-
diâ dolere, quæ pœnitentia v. 21. describitur, unde v.22.
nova promissio sequitur gratiæ. Absurdissimum verò
est dicere, quod Israëlitæ, de quibus v.20. agitur, peni-
tus indurati fuerint. Nam invitatio ad pœnitentiam,

&

& adjecta gratiæ promissio, quæ v. 12. legitur, & sub-
inde in hoc capite repetitur, etiam ad illos Israelitas
pertinet, quorum inobedientia v. 20. describitur, quod
neminem nisi omni judicio carentem negaturum
confido, & ipse *disputationis Autor* concedit, cum in
turba eorum, quos Propheta v. 12. allocutus est, con-
tumaces illos & penitus induratos, quos vocat, fuisse
dicit, de quibus v. 20. agitur. *Quoscunque autem*
Deus cum promissione gratiæ ad pœnitentiam inyi-
tat, illis nondum fores gratiæ præclusit; Atqui Israë-
litæ illos, de quibus v. 20. agitur, Deus cum promis-
sione gratiæ ad pœnitentiam invitavit, E. illis Deus
fores gratiæ non præclusit. Major ex eo patet,
quod alias promissiones *Dei* illusoriæ essent, & hypo-
criticæ, quod de Sanctissimo Numine vel cogitare
blasphemum est, quod monet *Rechenbergius* in *Dispu-*
tat. de Jure Dei in domum Israëlis cap. II. thesi 32. Minor
ab *Autore disputat. de Statu induratorum* conceditur..
Ideoque non video, cur Israelitas, de quibus v. 20. agi-
tur, penitus induratos, seu tales fuisse dicat, quibus
Deus omnem gratiæ aditum præclusit. Rectius *Re-*
chenbergius in disputatione paulo ante allegatâ cap. I.
thesi 4. afferit: quod Deus instar figuli distorta vasâ
frangentis, & nova conficientis Israelitas in sua manu
vel potestate ita habuerit, ut illos, si per flagitia & im-
pœnitentiam vasâ distorta fierent, confringere, & di-
sperdere; aut si ducti pœnitentiâ resipiscerent, ceu
nova gratiæ vasâ conservare potuerit. Hanc autem
Juris Dei in domum Israël cum jure figuli in massam
collationem sic instituit, ut nullum discriminis inter
Israëlitæ penitus induratos, & non penitus induratos
vestigium appareat. Ezechielem quantum attinet,

C

dicit

dicit *Autor disput.* de *Statu Indur.* quod cap. XI. 19. de non penitus induratis, v. 20. de penitus induratis agatur, quod ego non credo, cùm nulla hujus rei ratio adducta fuerit, nec ulla dari possit. Etsi enim Deus v. 21. gravissimam pœnam illis minetur, qui secundum pravitatem sui cordis ambulant, minimè tamen dicit, quod fores gratiæ illis in hac vitâ præcluserit, sed potius illis ideo mala comminatur, ut minis teriti resipiscant. Locus *Hulsemanni* ex comment. ad cap. VI. Jerem. v. 12. additus non probat dari tales penitus induratos. Quamvis enim dicat, quod aures incircuncisæ significant extremam contumaciam, qualem Judæis Stephanus objecit Act. VII. 51. minime tamen ejusmodi confumaciam intelligit, quæ nullis remedii curari possit. Nam in *Aphorismo theoretico* ad hunc locum expresse scribit, quod incircumcisæ aures, & impotentia audiendi in hoc Prophetæ loco non significant indurationem, quæ incurabilis sit, ut *Calvinistæ* exponunt; sed contractum & acquisitum malitiæ habitum, ut Act. VII. 51. ex quibus verbis *Hulsemanni* discimus, quod sententiam de induratione incurabili pro *Calvinianâ* habuerit.

Thesis VIII.

Plura argumenta pro nostrâ sententiâ ex scriptis variorum termino peremptorio oppositis hauriri possunt. Placet verò & alterius partis argumenta, quæ ex scripturâ proferuntur, audire. Et *Autor* quidem *disputat.* de *Statu Indur.* thesi 28. induratos illos, quibus jam in hac vitâ omnem gratiæ aditum præcludi finit, in duas classes dispescit. In primâ classe ponit irregenitos totaliter induratos, quales describi ait Rom.

1. 28.

I.28. ubi fit mentio eorum, qui dati sunt in sensum reprobum, & ad Eph. IV. 18. ubi fit mentio eorum, qui dedoluerunt. His ergò omnem gratiam adhuc in vita constitutis denegat. Verum probare debebat *Autor* datos in reprobum sensum, & *ἀπληγότας* converti non potuisse, nec illum ex eorum numero conversum fuisse. Scripta Apostoli potius contrarium evincunt, quod notavit *Rappoltus*, qui in disputat. *de Execæcatione Impiorum* thesi 43. probaturus ab excœcatione & induratione dari regressum ad pœnitentiam, secundo loco hoc argumentum adducit, quod Paulus gentiles traditos in reprobam mentem, & contra Naturæ instinctum cinædieis fœditatibus deditos fuisse, scribat Rom. I. 21. 24. 26. & tamen i. Cor. VI. 9. & II. testetur, quosdam ex his fuisse sanctificatos, justificatos, & ab ipsis flagitiis mundatos. Hanc *Rappolti* sententiam refutaturus *Autor* disputat. *de Statu induratus*. Coccoysmum suum solennem repetit, dicens: Romanos illos, de quibus Paulus loquitur, in peccatis regnantiibus adeò occalluisse, ut converti non potuerint. Ideoque Paulum ad Corinthios loc. cit. non loqui de ejusmodi hominibus in reprobum sensum datis; sed tantum de gravioribus inter Corinthios peccatoribus, qui nondum in peccatis regnantiibus occalluerant. At ego *Rappolto* excellentis judicii Theologo consentio, cùm sententia ejus non petitione principii; sed ratione nitatur. Eadem enim flagitia, quæ Paulus Romanis in reprobum sensum datis tribuerat, etiam Corinthiis illis tribuit, quos olim his sceleribus immersos, sed postea per Dei gratiam conversos prædicat. Ulterius quidem excipit *Autor* disputat. *de Statu Induratus*. Si inter Corinthios aliqui penitus indurati fuis-

sent, dici tamen non posse, quod etiam illi abluti, iustificati, & sanctificati fuerint, cùm Apostolos quosdam tantum Corinthiorum conversos dicat, nec recte à particulari assertione ad universalem colligatur.. Verùm *Rappoltus* non ita colligit: Quidam Corinthii sunt conversi, ergo omnes sunt conversi; sed argumentum ejus tale fuit: Quidam ex Corinthiis, & quidem illis ipsis, qui in reprobum sensum dati fuerant, sunt conversi, E. datur regressus ab excœcatione & induratione ad pœnitentiam. Non dicunt Theologi nostri, omnes in sensum reprobum datos actu converti; sed potius cum *Selneccero* nostro in Comentario ad Epist. Paul. Part. II. p. 190. rarò ejusmodi homines converti statuunt. Rarò autem non idem est, quod nunquam, quemadmodum plerumque non est idem ac semper. Interim negant hominibus in reprobum sensum datis, dum adhuc in vitâ constituti sunt, omnem pœnitentiæ & gratiæ spem denegandam esse. Certè eosdem illos Romanos, qui membra sua impuritati, & iniquitati ad aliam atque aliam injustitiam præbuerant, Apostolus hortatur, ut jam conversi membra sua justitiæ consecrent. Rom. VI. 19. Cæterum dum *Autor disput. de Statu Indurat.* sententiam *Rappolti* refutat, agnoscere cogitur, quod *Autor epistole ad Rosteufcherum* erraverit, qui pag. 39. seq. *Rappoltum* pro suâ sententiâ tanquam sibi consentientem allegavit. Ephesios quantum attinet, notamus, quod Apostolus conversos Ephesios moneat, ut non amplius ambulent, ut reliqui gentiles, ὅτινες ἀπλυγκόπες. Ex quo colligi potest, quod Ephesii ante conversionem suam fuerint in eorum numero, de quibus Paulus v. 19. dixit, quod ἀπλυγκόπες semetipsos tradiderint lascivæ,

viæ, quia post conversionem non amplius in ista viâ ambulare dedebant. Unde & *Museus* in Tractatu de Conversione disp. IV. thesi 66. inter peccata, a quibus fit conversio, etiam illorum duritiem reponit, quos Paulus ἀπλυπότας vocat, quod ex consuetudine peccandi quasi occalluerint, ut nullum conscientiæ morsum, dolorem nullum ex peccatis perpetratis sentiant, nec quicquam, quid mentis judicium dicat, curant, sed se metipso tradunt lasciviæ ad patrandam immundiciem omnem τη πλεονεξίᾳ i. e. ut *Museus* explicat, avidissimè Eph. IV. 19. Et *Baldinus Cas. Consc.* L. 2. C. 10. C. 2. cum p. 275. prolixè descripsisset induratos verbi divini auditores, illisque etiam ἀπλυπότας illam a Paulo gentilibus adscriptam tribuisset seqv. pag. 276. addit, cogitandum esse hujusmodi induratis, quod verbum Dei instar anticipitis gladii pertingat usque ad divisionem animæ & spiritûs, non sine dolore peccatoris, sed tamen cum magno ejus fructu, si gladium hunc patienter admittat. Unde patet ex *Baldini* sententiâ etiam ἀπλυπότας ad sensum pietatis gladio verbi divini reduci posse. Quid multis? Deus qui non delectatur morte ullius peccatoris, etiam non vult mortem eorum, qui dati sunt in sensum reprobum, & dedoluerunt. Christus, qui est propitiatio pro totius mundi peccatis, eos etiam à peccatis mundat, qui dati sunt in sensum reprobum, & dedoluerunt, si ad pœnitentiam reduci se patientur, quæ conditio juxta *Schmidum* in I. Epist. Joh. p. 138. non est quibusdam possibilis, quibusdam impossibilis, sed omnibus æqualis, quin alias Apostolus luderet, quod & ab eo longissimè absit. Deus qui Apostolorum tempore omnibus ubique locorum hominibus pœnitentiam præcepit, & fidem proposuit, etiam

datos in sensum reprobūm, & ἀπλυνόμες, quotquot vel Romæ, vel Ephesi, vel alibi fuerunt, converti serio voluit.

Thesis IX.

In altera classe *Autor disputationis* sæpiùs dictæ §. 29. ponit regatos totaliter induratos, in quorum numero fuisse putat Judæos illos incredulos, quibus Paulus Rom.XI.7. & Johan.XII.40. πάρεσσιν τῆς καρδίας, seu duritiem cordis tribuit. At rectius *Museus Tractatu* anteà allegato de Conversione ad terminum conversionis à quo refert etiam πάρεσσιν τῆς καρδίας adducto loco Eph.IV.18. Nam scriptura nusquam dicit, quod illi, in quibus est πάρεσσις τῆς καρδίας, converti non possint; imo potius contrarium demonstrari potest. Paulus 2.Cor.III.14. de Israelitis dicit: ἐπωρώθησαν τὰ νοήματα αὐτῶν induruerunt corda eorum, & tamen statim v.16. innuit, eos converti posse. Nec alia est ratio παρέσσεις ab adversario ex Ep.Rom.XI.allegatæ. Nam ipse Paulus de eorum salute, quibus v.7. πάρεσσιν τῆς καρδίας tribuit, non desperavit, ut patet ex v.14.& seqv. Unde etiam *Rechenbergius* disp. de *Jure Dei in domum Israelis* cap.I. thesi 13. scribit, quod Paulus in concione, quæ cap.IX.X.& XI. Epist. ad Rom. legitur, spem recuprandæ salutis Judæis superesse doceat, nec de æternâ, sed tantum de temporali Judæorum rejectione agat, ut A&t.XIII.46. Porro *Autor disp. de Statu Indur.* inter regenitos totaliter induratos eos ponit, quibus Paulus Eph.IV.19. stuporem seu ἀπλυνίαν tribuit; at nulla ratio dari potest, cur ejusmodi hominibus omnem salutis spem denegemus, neque conveniens videtur, quod *Autor*, de regenitis totaliter induratis agens, exempli loco adducat gentiles, de quibus paulo ante ali legatus

legatus locis agit, quem ipse *Autor* thesi præced. suæ
disput. de irregenitis totaliter induratis explicavit..
Ulterius pro regenitis totaliter induratis illi venditan-
tur, quibus spiritus soporis datus dicitur Rom. XI. 8.
Verum nulla ratio data est ab *Autore disput.* nec ulla-
dari potest, cur illi, quibus spiritus soporis datus est,
per Dei gratiam à veterno peccati non evigilare pos-
sint. Et ipsum Paulum de salute Judæorum, quos
veterno mentis oppressos dixit, non desperasse ex v.
14. seqv. ejusdem cap. manifestum est, quod *Rechenber-*
gius in *disput. de Jure Dei in domum Israël* loco paulo ante
allegato agnoscit. Unde & *Franzius* in *Vindiciis sac.*
dispp. de August. Conf. disput. X. de Hypocritis thesi 56.
adversus Smalcium Socinianum afferentem, quod sæ-
pe impii ita indurentur, ut converti non possint, hunc
ipsum Pauli locum urget , & dicit , quod, et si DEus
Rom.XI.8. Judæis spiritum soporis dederit, tamen
iisdem spem remissionis ibidem offerat. Idem *Fran-*
zius de Interpretat. Script. Orac. XXXI. pag. 384. ex hoc
ipso loco Paulino colligit, quod etiam spiritu soporis
puniti misericordiam consequi possint. Acutè *Danhauer.*
Theol. Conf. P.I p. 310. dicit: Spiritū κατανύξεως soporantis
δοῦ τὸ κατανέυειν Rom.XI.8. non posse pervinci, nisi per
spiritum καταγύξεως compungentis δοῦ τὸ κατανύσειν ita
dictum *Actor. II. v. 37.* Frustra quoque *Autor dispu-*
tat. regenitis totaliter induratis eos accenset, qui cau-
teriatam conscientiam habere dicuntur *I.Tim. IV. 2.*
Nam prorsus insanabilem & cauteriatam conscientiam
Theologi nostri non docent. *Danhauer. Theol. Conf. P.I p.*
162. inter exempla habentium ejusmodi conscientiam
cauteriatam refert fratres Josephi, & Davidem in fer-
mento peccati constitutum. At neque David, neque
fratres

fratres Josephi insanabiles fuerunt. *Quin etiam Dan-*
bauer. Se^t.II.art.5. p.309. de remedio conscientiæ cau-
teriatæ agit, ubi in solo Sathanâ indurationem imper-
vincibilem esse dicit, & finem magnarum calamitatum,
prodigiorum, aliorumque ejusmodi singularium di-
vinæ providentiæ actuum a benefico Numine inten-
tum esse dicit, conscientiæ soporatae excitationem, &
medelam, quod repetit Part.II.Theol.Consc.p.58. ubi
finem των θειων seu singularium divinæ providentiæ
operum esse dicit excitationem atque effractionem
conscientiæ cauteriatæ. Locus Devter. XXVIII. 28.
pro totaliter induratis non facit, ut patet ex collat.
Devt.XXX.1.2. Neque locus Psal.LXIX.24. seqv. ali-
quid probat. Agit enim de Judæis incredulis, qui non
ob præclusum gratiæ terminum, sed propriâ malitiâ
perierunt. Subtraxit tandem Deus sanè impiis Judæis
suam gratiam, sed tamen, ut *Calovius* Tom.V. *System.*
p.69. monuit, non ita Deus peccatoribus suam gratiam
subtrahit, ut nullum relinquat. Unde *Hunnius* Conc.
III. in cap.IV. Michæ. Es ist hier diese Lehre zu mer-
cken / daß Gott noch nie kein Volk auf Erden so gar
verworffen / daß er allen Zugang zu seiner Gnade
ewiglich demselben zugesperret hätte. Er hat ihnen
die Thüre der Gnaden offen stehen lassen. Ex qui-
bus *Hunnius* verbis etiam patet, quæ respondi possint
ad locum Matth.XXI.v.43. qui ab Adversario in thesi
33. urgetur.

Thesis X.

De exemplis induratorum, quibus gratiæ fores
jam in hac vitâ occlusæ perhibentur, in der Verthei-
digung pag.87.seqq. egimus. Nunc pauca tantum ad-
dimus, ac (i) observamus, absurdè *Autorem disput.* thesi

31.ex

31. ex Gen. VI. 5. probare voluisse, quod Antediluviani
a Spiritu S. deserti fuerint. Contrarium potius Theo-
logi nostri hactenus unanimi consensu ex loco illo de-
monstrarunt, & ipse *Rechenbergius* in *Deutl. Vortrag*
thesi 33. agnoscit, quod Gratia Dei apud Antediluvia-
nos usque ad eorum mortem perduraverit. Conf.
etiam *Seb. Schmidii* Oratio ad hunc Geneseos locum
excusa in mysterio gratiae div. pag. 573. seqq. cuius sen-
tentiam suam fecit *D. Olearius* in *Programmate bujus anni*
Pentecostali. Pharaonem proxime ante suffocatio-
nem in undis converti potuisse rectius à *Calovio* asse-
ritur in *Bibl. Illustr. Ezech.* XVIII. 32. quam ab *Autore dē-*
spūt. negatur. Converti utique Pharao adhuc in ex-
tremâ vitæ suæ hora potuisset, nisi, ut *Selvett.* Ep. ad
Rom. pag. 192. monuit, Deo finaliter usque ad mortem
repugnasset. Judam inconvertibilem fuisse *Autor dēsp.*
ex eo colligit, quod Christus vœ ipsi denunciaverit, &
addiderit, bonum fuisse illi homini, si natus non fuis-
set. Verum quod *Olearius* in *disput. de Lacrymis Christi*
thesi 22. Reformatis objicientibus, Judæos ob Christi
præscientiam æternum exitium evitare non potuisse,
respondit, idem sibi *Autor dēsp. de Statu indurat.* respon-
sum putet; Aut, si ista non sufficiunt, conferat etiam,
quæ *Rechenbergius* in *disput. de Jure Dei in domum Israël*
C. 2. thesi 33. de divinâ præscientia differuit. Neque
etiam ex particulâ vœ probari potest, Judam incon-
vertibilem fuisse. Nam Christus etiam æternum vœ
illis denunciat, per quos scandalum venit, addens:
Melius ejusmodi homini fore, si in profundissimo ma-
ri submergatur, neque tamen omnes illi sunt incon-
vertibles, per quos scandalum venit. Et si Judas ob
Christi prædictionem inconvertibilis fuit, dicendum

D

quod

quod nunquam convertibilis fuerit, quia Spiritus S. jam in V. T. Judæ damnationem prædixit, ut *Tarno-*
mius ad Ps. CIX. & alii observarunt.

Thesis XI.

Patet ergò perperam *Autorem disput. de Statu Indur.* sibi persuasisse, quod in Scripturâ dentur indurati ante mortem omni gratiâ Dei privati. Occurrunt verò in hac disp. & alia minus probanda, ex quibus aliqua breviter notabimus. Dicit in thesi 18. *Meisnerum* in *Anthropol. Dec. I. disp. 9. p. 295.* etiam p. 342. rectè observasse, quod non omnes reprobi sint indurati, quamvis omnes indurati sint reprobi. At verò falsissimum, quod omnes indurati sint reprobi. Paulus enim ad Rom. XI. 14. sperat, aliquos ex induratis Judæis ministerii sui ope salvatum iri. Quando autem *Meisnerus* omnes induratos reprobos esse dicit, per induratos intelligit peccatores in Spiritum S. Nam in verbis seqq. pag. 296. etiam p. 343. dicit: *Omnium horrendissimum & gravissimum peccatum esse indurationem, & quidem illud ipsum, quod Matth. XII. 32. blasphemia in Spiritum S. dicitur.* Cæterū in ipsis disput. Anthropologicis agnoscit *Meisnerus*, Deum tolerare induratos, & nolle perire, & ad pœnitentiam impellere p. 304. etiam p. 352. sq. nec indurationem excludere Dei propositum de salvandis induratis, cum eum in finem eos toleret, ut resipiscant. Dec. II. p. 350.

Thesis XII.

In thesi 22. perstringuntur, qui cum Socinianis Mosaicas & Propheticas comminationes de pœnis temporalibus exponere nunc audent. Sed absconsa est illa Socinianorum & nostrorum Theologorum interpretatio. Sociniani enim æternos impiorum crucia-

tus

tus negant, ideoque nullas Dei comminationes de
æternis pœnis explicare possunt. Nostrates autem
æternas impiorum pœnas haud negant, & recte ta-
men faciunt, quod nonnullas Mosaicas & Propheticas
comminationes de pœnis temporalibus interpretan-
tur. Sæpiissimè enim Deus in Mosaicis & Prophetis
scriptis bellum, pestem, famem, & alia temporalia ma-
la minatur. Neque tamen Nostrates negant, quod
Deus etiam sæpiissimè per Mosen & Prophetas impiis
æternas pœnas comminetur. Interim recte addunt,
quod istæ comminationes fiant sub conditione finalis
impœnitentiæ, neque à Socinianis & termini perem-
torii *Bæstiani* assertoribus persuaderi sibi patiuntur, dari
homines in viventium numero, quibus Deus fores
gratiæ ita præcluserit, ut æternas pœnas evitare non
possint. Absonum quoque est, quod *Autor disput.* in
eadem thesi Stoicos Philosophos, qui jacturam bono-
rum fortunæ homines infelices reddere negarunt, sa-
pientiores esse Christianis quibusdam interpretibus
dicit, quasi darentur interpretes Christiani, qui nega-
rent spirituales & æternas pœnas esse graviores tem-
poralibus. Et qualis quæso est, quæ ab *Autore* nega-
tur, consequentia: Spirituales pœnæ sunt graviores
temporalibus, E. nulla Mosaica, & Prophetica com-
minatio de temporalibus pœnis explicari debet, talem
consequentiam à sapientibus Stoicis nunquam ego
probatum iri censeo.

Thesis XIII.

Desertio Dei in thesi 24. distinguitur in totalem
& partialem, & fundamenti loco substernitur discri-
men peccatorum inconvertibilem & convertibilem.
Sed hoc est principium petere, & idem per idem pro-
bare.

bare. Falsissimum insuper est, quod promissiones gratiæ comminationibus adjectæ non debeant ad eos applicari, quos *Autor disputationis* excludi cupit, quasi potestatem haberet excludendi, quos Deus non exclusit. Promissiones illæ gratiæ toti cœtui factæ sunt, quæ si ad induratos non pertinenterent, mendax Deus & hypocrita dicendus foret. Sed ego potius eos mendaces arbitror, qui Deum induratis verbā dare fingunt, quasi verbo quidem suo induratos promissa gratia ad pœnitentiam invitaret, sed tamen nolle induratos hanc promissionem sibi applicare. *Damasceni* autem locus in eadem thesi allegatus non distinguit inter desertionem impiorum partiale & totalem, sed inter desertionem piorum & impiorum. Unde *Pelargus* in *notis ad Damascenum* prioris desertionis exempla ponit Christum & Davidem, posterioris Saulem & Pharaonem. Præterea etiam impios *Damascenus* non ita a Deo deserit dicit, ut omni gratiâ priventur, sed propriâ malitiâ eos perire affirmat, Deo omnia, quæ ad salutem eorum faciunt, faciente.

Thesis XIV.

Quæ in thesi 33. ad objectionem ab efficaciâ verbi divini depromtam respondentur, alibi in der Vertheidigung p. 46. iam discussa sunt. Nec melioris notæ sunt, quæ ad objectionem à gratiâ assistente desumptam regeruntur, & ex iis, quæ hactenus dicta sunt, haud difficulter difflari possunt. Testimonia denique Theologorum nostratium *disputationi de Statu Induratorum* passim inspersa pleraque *autorem* nihil juvant. Nonnulla ipfi adversantur, quale est *Job. Schmidii*, cuius loco *Baldinus* nominari debuisset, ex Commentario in Zachar. C. VII. adductum, quod legitur in thesi 29. Nonnulla sunt tamen horrida, ut ipse *autor* omniam duritatem ea integra exhibere omittat, quale est *Brentianum* de filiis Eli adductum thesi 31. Denique his Theologorum testimoniis alia corundem testimonia opponi possunt, qua de re alibi plura dicendi locus erit,

FINIS,

Datum der Entleihung bitte hier einstempeln!

A photograph of a blank, lined page from a notebook. The page has horizontal ruling lines and a vertical margin line on the left side. Near the bottom edge, there is a yellow rectangular library sticker. The sticker contains the text "SLUB DRESDEN" above a barcode, and the number "3 0582479" below it.

